

נישואין חד מיניים, הורות חד מינית ואימוץ:

*מה ששזכחים
לעתים קרובות
לומר*

ז׳יל ברנהיים,

הרב הראשי לצרפת

תרגמו מצרפתית: מיכאל ורבקה ויגודה

3 מבוא

5 חלק ראשון: ניתוח הנימוקים שהועלו על ידי תומכי החוק

6 ■ נישואין הומוסקסואליים בשם השוויון?

7 ■ נישואין חד מיניים בשם ההגנה על בן הזוג?

9 ■ הורות חד מינית בשם האהבה?

11 ■ הורות חד מינית בשם ההגנה על הילד?

12 ■ אימוץ בשם הזכות להיות הורה לילד?

13 ■ אימוץ בשם הילדים המחכים לאימוץ?

14 ■ צורות חדשות של הורות חד מינית בשם השוויון?

16 ■ החוק והאינטרס הציבורי במבחן הנתונים המספריים

20 חלק שני: מאחורי הטיעונים, עימות בין שתי השקפות עולם

21 ■ רצונם של פעילי LGBT להתכחש להבדל המיני

24 ■ החזון של התנ"ך על השלמת גבר ואישה

27 סיכום

מבוא

חלק גדול מאזרחי צרפת רואה בדרישה לאשר נישואין הומוסקסואליים שלב נוסף במאבק הדמוקרטי כנגד קיפוח ואפליה, ברוח המאבק נגד הגזענות.

בעצם, בשם השוויון, הפתיחות, המודרניות, והצדקנות, מבקשים מאתנו להסכים להעמיד בסימן שאלה את אחד מיסודות החברה שלנו. זאת ועוד, בהתבסס על סקרים, מוצגת תמונה לפיה נישואין חד מיניים כבר מוסכמים על חלק גדול מאזרחי המדינה, ומשום כך החוק המדובר אינו אמור לעורר דיון ציבורי של ממש.

לעומת זאת, אני סבור כי חשוב ביותר להסביר היטב את הסיכונים האמתיים הכרוכים בשלילת השוני בין המינים (זכר ונקבה). את הדיון הציבורי יש לנהל על יסודות אלה – ולא רק סביב ערכים כגון שוויון, אשר מחניפים לנושאי דגלם, אך אינם עומדים במבחן הביקורת כמצדיקים חקיקת חוק המכיר בנישואין חד מיניים, הורות חד מינית ואימוץ על ידי הומוסקסואלים.

במאמר זה אני מבקש לפענח את השיח של הדוגלים בחוק, לבחון בביקורתיות שיטתית את טיעוניהם ולחשוף לאור יום את ההשפעות השליליות של תביעותיהם. מטרתי היא לתרום ליצירת דיון אמתי בזירה הציבורית, שכן הנושא ראוי ליותר מאשר בית הדין של הצדקנות, שם מבקשים תומכי החוק להותירו עד לחקיקתו, באמצעות קריקטורות מעליבות כנגד אלה המעזים להעלות ספקות בנוגע למטרתם ולמניעיהם.

ברור לי שקשה להתמודד עם קריקטורות. יהיו אלו אשר יפסלו את העמדה שלי הן בטענה כי רב לא אמור לסטות מהתחום הדתי, והן לאור העובדה שהתנ"ך אוסר הומוסקסואליות, ולכן אין לי מה להוסיף בנושא.

לשתי התנגדויות אלה אני רוצה לענות מיד, שכן אני מודע היטב ליעילות ההתקפות האישיות אשר מאפשרות לערער את אמינותו של היריב, כדי להימנע מהתמודדות עניינית עם טיעונו וכך לברוח מן הדיון.

אני מביע את דעתי כרב, ובמיוחד כרב הראשי לצרפת. אינני דוברם של אוסף יחידים אלא הנני דובר של יהדות צרפת בממד הדתי שלה.

כמו כל הרבנים האחרים אני קורא, מלמד ומפרש את הטקסטים של החוכמה היהודית אשר טבועים במסורת ארוכת שנים של דיאלוג, דיאלקטיקה, פרשנות, ובקיצור: של פלורליזם. בצמתים החשובים של ההיסטוריה

ובמיוחד בהחלטות הרות הגורל עבור המדינה שלי, חשתי תמיד כי זו חובתי להשתתף בדיון האינטלקטואלי. אי לכך, הפרויקט למסד נישואין חד מיניים, הורות חד מינית ואימוץ, נוגע לי.

לכן אני דוחה את חוסר הרצון של מיעוט בהנהגה הדתית להשתתף בדיון, בטענה כי קיימת אפשרות של נישואין דתיים מלבד הנישואין האזרחיים. לדידי, המוציא עצמו מן הדיון כשהוא מסתפק ב"שלום עליך נפשי" אינו אלא חוטא.

הבעת העמדה שלי היא ביטוי לסולידריות שקושרת אותי לקהילה הלאומית שאני חלק ממנה. היא גם מבטאת מחויבות לעקרונות האוניברסליים שקהילה זו עיצבה ושעליהם הגנה במהלך הדורות, עקרונות שעליהם מבוססת הרפובליקה ושלא תיכון בלעדיהם. אם אדם לא יהודי יאות להקשיב לטיעוני הוא יקבל אותם על פי השיפוט האישי שלו, מערכת הערכים שלו וזהותו הדתית האישית, תהא זאת אגנוסטיות או אתאיזם. הוא יוכל, אם רק יבקש זאת, למצוא בהם תבונה ולייחס להם ערך מוסרי.

לא אפתיע אף אחד אם אומר כי ראיית העולם שלי מונחית על ידי התנ"ך והפרשנות הרבנית. בכל הקשור לנושאי המיניות וההורות היא מבוססת על היות הגבר והאישה משלימים זה את זה. במאמר זה אני מתבסס אך ורק על ספר בראשית. בחרתי לא לצטט את איסור ההומוסקסואליות שבספר ויקרא, משום שאני מעריך שהנושא שעומד כאן לדיון אינו ההומוסקסואליות שהיא מציאות חברתית קיימת, תהיה דעתי עליה כרב אשר תהיה, אלא הסכנה הבלתי הפיכה של שיבוש בשושלת היוחסין, במעמדו של הילד (ההופך מאדם לאובייקט) ובזהויות המיניות – שיבוש שפוגע בכלל החברה ומעדיף את האינטרס של מיעוט זעיר על פני האינטרס הכללי.

אוסף לסיום, שהראייה התנ"כית שלי שבה הצדק הוא עיקרון מרכזי, מביאה אותי באופן טבעי לגנות ולהילחם בתוקף כנגד ההתקפות הפיזיות והמילוליות כלפי ההומוסקסואלים באותה מידה בה אני מגנה ונלחם בעוז כנגד המעשים וההתבטאויות האנטישמיות והגזעניות.

ברצוני להודות לט. קולין, ג'. פ. ווינטר, מ. גרוס, נ. בורג'ה ול. רוסל על עושר רעיונותיהם שתרום לפרויקט זה, וליואל עמר על עזרתו הרבה בליווי כתיבת המאמר.

חלק ראשון: ניתוח הנימוקים שהועלו על ידי תומכי החוק

■ נישואין הומוסקסואליים בשם השוויון?

מה שטוענים:

"הומוסקסואלים הם קרבן לגזענות. גם להם, כמו להטרוסקסואלים, מגיעה זכות להתחתן."

מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

הטענה שיש לאפשר נישואין לכל האוהבים, אינה עומדת במבחן הביקורת: העובדה שאנשים אוהבים זה את זה לא מעניקה להם באופן אוטומטי זכות להתחתן, בין שהם הטרוסקסואלים ובין שהם הומוסקסואלים. כך למשל, גבר אינו רשאי להתחתן עם אישה נשואה גם אם אהבה עזה שוררת ביניהם. כך גם, אישה אינה יכולה להתחתן עם שני גברים בטיעון שהיא אוהבת את שניהם וכל אחד מהם רוצה להיות בעלה. וכן, אב אינו יכול להתחתן עם בתו אף אם אהבתם היא רק אהבה אבהית ואהבת בת לאביה.

בשם השוויון, הסובלנות, המאבק כנגד אפליות ועקרונות רבים אחרים לא ניתן לאפשר לכל אלה שהאהבה שוררת ביניהם, להתחתן.

לא כנות האהבה עומדת כאן בסימן שאלה. מובן שאנשים שאוהבים רוצים שאהבתם תזכה להכרה. אך חוקים קפדניים מגבילים היום, וימשיכו להגביל גם מחר, את בריתות הנישואין המותרות והאסורות. במובן זה, נישואין לכולם אינה אלא סיסמא, כיוון שהיתר נישואין הומוסקסואלים יותיר על כנו את חוסר השוויון וההפליה כלפי כל אלה שאוהבים אך נישואיהם עדיין יהיו אסורים.

הטיעון "נישואין לכל" מסתיר את שתי התפיסות העכשוויות של הנישואין.

בתפיסת העולם שלי, ששותפים לה אנשים רבים, מאמינים ושאינם מאמינים, הנישואין אינם רק הכרה באהבה. הם המוסד אשר מסדיר את הברית בין הגבר לאישה ואת השתלשלות הדורות. מדובר במיסודה של משפחה, דהיינו תא אשר יוצר קשר של בְּנָיוֹת (filiation) ישירה בין מרכיביו. מעבר לחיים המשותפים של שני אנשים, הוא מארגן את חיי הקהילה המורכבת מתולדות ומאבות. במובן זה מדובר בפעולה בסיסית המעצבת את הפרטים והחברה ומייצבת אותם.

בתפיסת עולם אחרת, נישואין נתפסים כמוסד שאיננו רלוונטי עוד, ומתייחסים לנישואין כמורשת אבסורדית של חברה מסורתית ומנכרת. האם אין זה פרדוקסלי, שדווקא אלה הדוגלים בתפיסת עולם זו משמיעים את

קולם ברמה כשמדובר בנישואין חד מיניים? למה כל אלה אשר מתנגדים למוסד הנישואין ומעדיפים זוגיות חופשית צועדים היום לצד פעילי LGBT¹ ותומכים במאבקם למען נישואין חד מיניים?

ללא הבדל בתפיסת העולם שבה תומכים, רואים בבירור כי מה שמסתתר מאחורי הסיסמא "נישואין לכל", הוא בעצם המרה: מוסד שהוא טעון מבחינה משפטית, תרבותית וסמלית, יומר במושג משפטי א-מיני שמערער את יסודות האינדיבידואל והמשפחה.

האם אכן חייבים בשם השוויון והמאבק כנגד ההפליה לבטל כל התייחסות מינית ביחסים בין האזרחים למדינה, החל בטקס החתונה ותעודת הנישואין הנמסרת בתום הטקס?

■ נישואין חד מיניים בשם ההגנה על בן הזוג?

מה שטוענים

"בעקבות מות אחד מבני הזוג או פרידה ממנו מוצאים את עצמם הומוסקסואלים/לסביות רבים במצב כלכלי קשה. נישואין חד מיניים יכולים למנוע מצב זה."

מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

מוות ופרידה הם רגעי צער וסבל ויכולים לגרום למצבים חברתיים קשים ביותר, בין היתר בכל הקשור לדיוור. המצב זהה בכל הזוגות בין אם הם הטרוסקסואלים או הומוסקסואלים, בין אם הם נשואים בין אם הם חיים תחת ברית הזוגיות (Pacs = Pacte civile de solidarite) ובין אם הם חיים בזוגיות בלתי רשמית. כשמדברים על ההיבטים הממשיים של הנישואין – מגורים, רמת חיים, חובות, מיסוי, ירושה וכו', מבינים מהר מאד כי לא ניתן לצמצם את הנישואין למחויבות רגשית ולהבטחה מעורפלת של עזרה הדדית. הבטחה זו יכולה באחד הימים להפוך לבעיה משפטית. אני בעד הגנה על בן הזוג, בלא קשר למינו, עם הסתלק בן זוגו, יהא מינו אשר יהא, לאחר חיים משותפים.

¹ לסביות, הומוסקסואלים, בסקסואלים וטרנסג'נדרים

בעניין ההגנה על בן הזוג, ברצוני לפתוח במובן מאליו. נישואין וברית הזוגיות מביאים איתם חובות וזכויות רק אם הם אכן נערכו. במילים אחרות, האישור לערוך נישואין חד מיניים בצרפת לא יבטיח הגנה אוטומטית על כל בני הזוג החד מיניים. שני בני הזוג צריכים גם לרצות להתחתן! הוא הדין כמובן גם עבור זוגות הטרוסקסואלים אשר רבים מהם בוחרים בזוגיות לא ממוסדת.

העובדה שיותר ויותר זוגות הטרוסקסואלים בוחרים בברית הזוגיות (ע"פ נתוני ה-INSEE ראה להלן בסעיף 1.8) מוכיחה כי הם מוצאים עניין בסוג זה של הסכם ובמיוחד בכל המדובר בפרמטרים הכלכליים והמשפטיים המוסדרים על פיהם (דיר, מיסוי, ביטוח סוציאלי...). באינטרנט ניתן למצוא בקלות טבלאות השוואתיות בין נישואין לבין הסכמי ברית זוגיות בכל אחד מהפרמטרים האלה.

גם אם מספר היבטים אינם מובנים מאליהם בברית הזוגיות, הם עדיין אפשריים. כך הוא לדוגמה לעניין הירושה. במקרה של מות אחד מבני הזוג שחתמו על ברית הזוגיות, יכול בן הזוג השני לרשת אותו באותן הסתייגויות ומגבלות שחלות על בני זוג נשואים, ובלבד שבן הזוג ערך צוואה ובה קבע אתבן הזוג כיוורש. בהסכמי ברית הזוגיות כמו בנישואין הירושה פטורה ממס.

ניתוח מדוקדק של הטבלאות ההשוואתיות מוכיח כי ההבדלים בין שתי הנוסחאות הינם מינימליים...

אך אין בכוונתי לערוך ניתוח מדוקדק של טבלאות אלה.

אני מייחל לפתרון טכני אשר ייתן הגנה שווה לבני זוג נשואים ולבני זוג שחתמו על ברית זוגיות, במקרה של מוות או פרידה. כמו כן ברצוני להדגיש כי לאור מה שכבר קיים בצרפת במסגרת ברית הזוגיות, הגנת בן הזוג אינה יכולה להוות סיבה מספקת להעמיד בסימן שאלה את מוסד הנישואין בצורה כל כך קיצונית כפי שיקרה אם יכנס לתוקפו חוק הנישואין החד מיניים.

■ הורות חד מינית בשם האהבה?

מה שטוענים:

"הדבר החשוב ביותר, זאת האהבה. זוגות חד מיניים יכולים להעניק אהבה רבה לילד, לפעמים אפילו יותר מזוג הטרוסקסואלי."

מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

אהבה אינה מספיקה, גם אם היכולת של זוגות חד מיניים לאהוב אינה מוטלת בספק. לאהוב ילד הוא דבר אחד, לאהוב אותו אהבה מעצבת, הוא דבר אחר. אין ספק כי להומוסקסואלים וללסביות יש אותן יכולות לאהוב ילד ולהוכיח לו את אהבתם כפי שיש להטרוסקסואלים, אבל תפקיד ההורים לא נמדד רק באהבה שהם מעניקים לילדיהם. צמצום הקשר ההורי להיבטיו הרגשיים והחינוכיים בלבד מתעלם מן העובדה כי קשר התולדה הוא וקטור נפשי ושהוא יסודי לתחושת הזהות של הילד.

כל האהבה שבעולם אכן אינה מספקת לבניית היסודות הנפשיים הבסיסיים העונים על הצורך של הילד לדעת מניין הוא בא. על הילד לדעת למי הוא דומה, כדי שיוכל להיבדל ממנו וכך לבנות את אישיותו שלו. הוא צריך לדעת כי הוא פרי אהבתם וזיווגם של גבר ואישה, אביו ואמו, בזכות השוני המיני שלהם. ילדים מאומצים יודעים אף הם כי הם פרי אהבתם ותשוקתם של הוריהם, אף שאלה לא ילדו אותם.

אב ואם מורים לילד מהו אילן היוחסין שלו. הילד זקוק לאילן יוחסין ברור וקוהרנטי על מנת להחליט על מקומו כאינדיבידואל. מה שבנה את האנושי מקדמת דנא ומה שימשיך ויבנה אותו לעתיד לבא הוא אמירה מתוך גוף מיני ובמסגרת שרשרת דורית.

מושג התולדה, קריאת שמו של ילד על שם הוריו, אינו מציין רק מי יגדל את הילד, עם מי יהיה לו קשר רגשי, מי יהיה המבוגר שאתו הוא "יזדהה", זה גם ובעיקר לאפשר לילד למקם את עצמו בשרשרת הדורות.

מזה אלפי שנים מבוססת החברה שלנו על מערכת גנאלוגית בעלת שני קווים – זה של האב וזה של האם. יציבות המערכת מבטיחה לכל אדם למצוא את מקומו בעולם בו הוא חי, כיוון שהוא יודע מהיכן הוא בא. אחת העבודות הנפוצות ביותר בבתי הספר היא עבודת שורשים, בה מתבקש הילד לצייר את אילן היוחסין שלו, כי באמצעות תרגיל זה הילד מציב את עצמו ביחס לאביו ולאמו וגם ביחס לחברה.

היום, השיבוש של שרשרת דורית זו מהווה סכנה עצומה ובלתי הפיכה. כשם שלא ניתן להרוס יסודות של בית מבלי שזה יתמוטט, כך לא ניתן לוותר על יסודות החברה שלנו מבלי להעמידה בסכנה.

הורות חד מינית אינה הורות. המונח "הורות חד מינית" הומצא כדי להתגבר על חוסר היכולת של הומוסקסואלים להיות הורים. מילה חדשה זו שהומצאה על מנת לבסס את עיקרון ההורות החד מינית ולקדם את האפשרות המשפטית להעניק לילד שני "הורים" מאותו מין, היא פיקציה. מאז ומעולם, הנטייה המינית לא היא שייסדה את הנישואין או את ההורות אלא בראש ובראשונה המין (זכר ונקבה), דהיינו ההבחנה האנתרופולוגית בין גברים ונשים.

בזנחם את השוני בין גברים לנשים ובהדגישם את ההבחנה: הטרוסקסואלים-הומוסקסואלים, ההומוסקסואלים אינם דורשים את ההורות (האבהות או האימהות) אשר כוללת את הקשר הביולוגי בין הילד להוריו, אלא את "הפונקציה ההורית" אשר מצמצמת את תפקיד "ההורה" לביצוע משימות חינוכיות. אך אפילו במקרה של ילדים מאומצים אין מדובר על חינוך בלבד אלא על יצירה מחדש של יחסי מוליד-צאצא.

יש לחזור אפוא ולהגדיש בתוקף שלהיות אב או אם אינו נמדד רק בקנה מידה רגשי, תרבותי או חברתי. המונח "הורה" איננו ניטראלי: הוא מיני. קבלת המונח "הורות חד מינית" משמעה לעקר מן המילה "הורה" את היסוד הגופני, הביולוגי והגשמי הטבוע במהותו.

בהתאם לכך, ארגון ההורים וההורים לעתיד בקהילה הגאה (APGL) מציע מספר תחליפים למילה "הורה" הכל לפי הפונקציה והמעמד: "הורה שותף", "הומו הורה", "אם לאחר", "הורה ביולוגי", "הורה חוקי", "הורה סוציאלי", "הורה שני". אין זה סביר כי הילד יצליח בצורה טבעית ובונה למצב את עצמו ביחס לכל הטרמינולוגיות הללו.

■ הורות חד מינית בשם ההגנה על הילד?

מה שטוענים:

"הורות חד מינית קיימת דה פקטו: מאות אלפי ילדים חיים עם הורים הומו לסבים. יש ליצור מסגרת משפטית על מנת להגן על הילדים הללו."

מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

החוק מאפשר כבר היום למסד את חייהם של משפחות חורגות. סעיף 372 של ה"קוד האזרחי" (code civil) קובע שהאפוטרופסות על הילד שייכת לאב ולאם, וכי אין להורים אפשרות להעבירה כראות עיניהם לאדם שלישי. לעומת זאת, ה"קוד סיביל" מאפשר העברת האפוטרופסות לאדם שלישי על פי החלטה של השופט לענייני משפחה (סעיפים 377 ואילך של ה"קוד סיביל"). העברת האפוטרופסות יכולה להיות מלאה (כשהיא מתייחסת לכל הזכויות של הילד להוציא ההסכמה לאימוץ), או חלקית (כשהיא מתייחסת רק למספר היבטים כגון משמורת או השגחה). לשופט לענייני משפחה שמורה הזכות הבלעדית להחליט על העברת האפוטרופסות או החזרתה.

אולם יש למנגנון זה חסרון. הוא שולל מההורים את מה שמועבר לצד שלישי. בעקבות מגמה גדלה והולכת של משפחות חורגות, הוחלט בשנת 2002 להגמיש את המנגנון (חוק מס' 305-2002 מה-4 במרץ 2002 בעניין האפוטרופסות). היום יכול שופט לענייני משפחה לקבוע בהסכמת ההורים ולטובת חינוכו של הילד את חלוקת האפוטרופסות (סעיף 1-377 של הקוד סיביל).

חלוקה זו מאפשרת לצרף צד שלישי לאפוטרופסות בלי שהדבר יביא לאובדן זכויות ההורה.

נמצא, שבת הזוג של אישה לסבית יכולה כבר היום לחלוק את האפוטרופסות עם האם. השאלה האם חלוקת האפוטרופסות עם אדם שלישי יכולה לפעול בזוג חד מיני הועלתה כבר לפני בית המשפט לערעורים אשר החליט כי האפוטרופסות יכולה להתחלק בין האם ובת זוגה (בית משפט לערעורים, 24 לפברואר 2006). בהחלטתו קובע בית המשפט כי ה"קוד סיביל" איננו מתנגד לכך שאם אשר לה אפוטרופסות בלעדית, תעביר בשלמותה או בחלקה את האפוטרופסות לאישה שאתה היא חיה במערכת זוגית יציבה כאשר הנסיבות מחייבות זאת, וההליך תואם את טובת הילד. "אי לכך יכולה טובת הילד להצדיק בנסיבות כאלה לחלק את האפוטרופסות בין האם לחברתה", הסביר בית המשפט לערעורים.

אין צורך להוסיף למצב החוקי הזה דבר. החוק הצרפתי עשיר מספיק על מנת לענות על מצבים של משפחות חורגות כולל "משפחות" חד מיניות. האם לא כדאי לדאוג לכך כי הציבור הרחב יכיר את מה שכבר קיים ואשר עונה על מצבים קיימים, במקום להוסיף עוד מנגנון חוקי? הכרה טובה יותר של המנגנון הקיים יאפשר שימוש מלא ומציאת פתרונות גמישים, על פי מידה, שיאפשרו ל"הורה החורג" או לכל צד שלישי אחר להיות שותף לאפטרופסות על הילד אם הדבר נחוץ והוא לטובתו של הילד.

■ אימוץ בשם הזכות להיות הורה לילד?

מה שטוענים:

"קיימת הפליה כלפי ההומוסקסואלים והלסביות. יש להכיר בזכותם להיות הורים לילדים כמו כל אדם אחר."

מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

הזכות להיות הורה לילד איננה קיימת. אין לאף אדם זכות לילד בגלל שהוא רוצה ילד, וזאת בלא קשר לנטייתו המינית.

לא, הזכות לילד לא קיימת, לא עבור הטרוסקסואלים ולא עבור הומוסקסואלים. זוג שרוצה ילד יכול להחליט להזדווג על מנת להביא ילד לעולם. זוג שרוצה לאמץ ילד יכול לפתוח בהליכים הדרושים לכך. אבל הילד אינו זכותו של אף זוג רק משום שהוא חושק בילד. ניתן לסרב לאשר לזוג הטרוסקסואלי לאמץ ילד אם נמצא שלא מתקיימים התנאים האופטימליים לגידולו. ייתכן כי יעדיפו למסור ילד לזוג צעיר ובריא מאשר לזוג מבוגר עם בעיות בריאות.

במקרה ותוענק לזוגות חד מיניים זכות לילד, תהיה זאת פגיעה בזוגות הטרוסקסואלים אשר לא מורשים לאמץ ילד מסיבה זו או אחרת, ותעמוד להם הזכות לדרוש יחס זהה.

כואבת ככל שתהיה, אי פוריות לא מעניקה זכאות לילד. זוגות רבים סובלים מעקרות או אי פוריות בעקבות מחלות, גיל, רווקות או מבנה מיני של הזוג. כמובן, אין להתכחש לסבל שקיים אצל זוגות חד מיניים, נשים או גברים, בעקבות בעיית חוסר הפוריות שלהם – סבל המשותף להם ולזוגות ההטרוסקסואלים שלא יכולים

להביא ילדים לעולם. זוגות חד מיניים אלה דורשים היום כי סבלם יוכר ויזכה לעזרה. אבל לאף אחד אין זכות להקל את המשא שלו על חשבונם של אחרים, ובמיוחד לא על גבם של תמימים וחלשים. **הסבל של הזוג שלא יכול להביא ילדים לעולם איננו סיבה מספקת על מנת להעניק לזוג הזה את הזכות לאמץ.**

הילד איננו אובייקט אלא סובייקט. לדבר על "הזכות לילד" משמע להפוך אותו למכשיר, וזהו רעיון מקומם. אם כל מי שרוצה ילד זכאי לילד, אזי הופך הילד לילד-אובייקט. **הילד כאדם, כסובייקט, נפקד בדיון הנוכחי מן השיח של אלה הדורשים אימוץ עבור זוגות חד מיניים.** נפקדות זו מאפשרת להם להימנע מהשאלות: מה זכויותיו של הילד, מה הם צרכיו, האם הוא מעדיף לחיות במשפחה עם אב ואם או במשפחה עם שני אנשים מאותו מין. כאן שוויון הנפש גובל לפעמים בציניות. **זכויות הילד הוא מושג שונה לחלוטין מהזכות לילד. מושג יסודי זה מחייב להעניק לילד משפחה שבה יש לו את מרב הסיכויים לבנות את אישיותו בצורה הטובה ביותר.**

■ אימוץ בשם הילדים המחכים לאימוץ?

מה שטוענים:

"אלפי ילדים מחכים לאימוץ ועדיף שזוג חד מיני יאמץ אותם מאשר להשאיר אותם בבתי היתומים."

מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

ילד מאומץ זקוק יותר מכל ילד אחר לאב ולאם. הילד חווה את הנטישה כקרע עמוק ביותר. הילד הנטוש מחפש את העוגנים שלו ורוצה למצוא מחדש את שאבד. בתוך תוכו הוא שואף למצוא את עצמו שוב קרוב כמה שאפשר לתא הבסיסי שהעניק לו חיים: אב ואם. **הילד המאומץ נושא שתי טראומות מקבילות, זו של הנטישה וזו של הזהות המשפחתית הכפולה.** הוא זקוק, יותר מכל ילד אחר, לשרשרת ביולוגית ברורה. כי יותר מכל אחד אחר הוא לא מאמין כי הוא פרי אהבתם של הוריו. הוא לא רצוי, הוא לא דומה לאף אחד והוא לא מזהה את עצמו אצל בני המשפחה שאימצה אותו. לעיתים קרובות ילד מאומץ מתרחק מאחד משני המינים. חשוב כי תינתן לו האפשרות להזדהות עם שני הורים ממין שונה: לאמו, כי הוא צריך להתפייס עם האישה; לאביו, כי הוא צריך לחוות נוכחות של גבר שבלעדיו אמו לא הייתה יכולה ללדת אותו.

אימוץ על ידי זוג חד מיני עלול אפוא להחריף את הטרואומה של הילד שננטש מאחר ששרשרת הדורות נגדעת פעמיים: במציאות, בשל הנטישה, ובסמליות מאחר שהוריו המאמצים הם חד מיניים. האם מוצדק לדרוש מילד שכבר פגוע בגלל עברו להסתגל למצב הרגשי של הוריו, השונה מזה השורר ברוב המכריע של הבתים של הילדים האחרים, והשונה מזה שהוא שואף למצוא? האם מוטלת על הילד המאומץ החובה להסתגל לבחירה הרגשית של הוריו?

האימוץ קיים על מנת להעניק לילד משפחה ולא להפך. האימוץ מיועד לתקן מצב של מצוקה בו נתון הילד. לכן חשוב לבדוק ביסודיות כל בקשה שמגישים זוגות המבקשים לאמץ ילד: האם הילד מאומץ עבור עצמו או על מנת לספק את צרכיו של הזוג? האם הזוג מעוניין למנוע מצוקה מהילד או האם הוא רוצה לטפל במצוקתו שלו לנוכח העובדה שהוא חשוך ילדים? זוג כמובן לא יאמץ ילד אם הוא לא מרגיש צורך בכך. עם זאת, חשוב לדאוג לכך שהאינטרס של הילד יעמוד במקום הראשון, כפי שנקבע בחוק המשפחה שלנו: לכל ילד זכות למשפחה, בראש ובראשונה המשפחה שלו, או משפחה מאמצת, אם זה לטובתו. לכן חשוב להזכיר כי לא מספיק לרצות ילד על מנת לאמץ. פתרונות כביכול פשוטים ומתחשבים אינם תמיד הפתרונות הטובים: ניתן לגרום נזק רב בשם הכוונות הטובות.

■ צורות חדשות של הורות חד מינית בשם השוויון?

מה שטוענים:

"בפועל מתפתחות צורות חדשות של הורות, בייחוד הודות לטכניקות ההפריה החדשות. החוק חייב להתקדם בהתאם."

מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

הארגון "Les Biens Nées" ("נולדו בטוב") המורכב מלסביות ופמיניסטיות מציין באתר האינטרנט שלו² את ארבעת התרחישים בתחום ההורות החד מינית במידה שזו תאושר: "הורות חד מינית יכולה להיות תוצאה של בניית משפחה חדשה עם בן זוג מאותו מין לאחר קשר הטרסקסואלי. היא יכולה להיות תוצאה של מערכת

² <http://association-lesbiennes.org>

הורות משותפת שבה הומוסקסואלים ולסביות מביאים לעולם ילד אשר ינוע בין שני הבתים. היא יכולה גם להיות תוצאה של אימוץ. וכן היא יכולה להיות תוצאה של הזרעה מלאכותית ואמצעי עזר רפואיים אחרים".

שורות אלו אינן מסגרת רעיונית או מדריך מעשי, אלא פלטפורמה אמתית של דרישות פוליטיות לחקיקת זכויות חדשות לטובת ההומו-לסבים. אם אכן יאושרו נישואין חד מיניים בשם השוויון, מדוע לא יחול שוויון זה גם על כל מה שקשור להורות חד מינית – מילה אשר מחליפה אימהות ואבהות כפי שכבר הדגשנו?

פעילי ארגון LGBT מבקשים לזרוע את הרעיון לפיו דחיית תביעתם אינו קוהרנטי עם עקרון השוויון ולכן יש בה אי צדק. הם דוחקים לשוליים את העובדה הפשוטה כי ילד נולד תמיד מהאיחוד של גבר ואישה – גם אם הם נעזרים לפעמים בסיוע רפואי. הם מדגישים "חוסר קוהרנטיות" זו, במטרה ברורה למנף את דרישותיהם ולהשיג יותר – במיוחד הכרה בזכותן של לסביות לטיפול הפרייה מלאכותית.

בעשותם כך הם מאשרים כי האפשרות לערוך נישואין חד מיניים היא עבור רבים מביניהם סוס טרויאני. הפרויקט שלהם שאפתני יותר: שלילת כל הבחנה מינית-ביולוגית (ראה להלן פרק 2.1).

הסוגים החדשים של הורות חד מינית פורצים את הדרך לשילובים מטריפים. למשל, לסבית תורמת ביצית לבת זוגה אשר עוברת הזרעה מלאכותית ונושאת כך ברחמה את הילד של ה"זוג". את הזרע ניתן לקבל מזוג הומוסקסואלים אשר יהיו בעתיד "הורים שותפים" של הילד – אשר לו עכשיו 4 הורים. או לחילופין אם הוא איננו מעוניין להקים "שותפות" כזאת עם זוג לסביות, יכול זוג הומוסקסואלים לקבל סיוע מפונדקאית, עדיין רק בחו"ל. הדבר יעורר בעיה בכל הקשור להכרה בילד בעת חזרתם לצרפת.

הצירופים הללו הפכו למציאות. לא ניתן להכחיש כי הם קיימים גם אם לא ניתן לכמת אותם במדויק (ניתן להניח, עד שלא יוכח אחרת, שמדובר במספרים נמוכים ביותר ביחס ל-827,000 הלידות שנרשמו בצרפת בשנת 2011). הם עומדים בבסיס שתי תביעות: לאפשר סוגים חדשים של הורות חד מינית בטענה כי הם קיימים; לחוקק חוק אשר יאפשר לכל אחד גישה לטיפולים אלה בטענה כי הטיפולים בחו"ל יקרים והם מקור לאי שוויון.

כל אחד מבין כי בתחומים רבים הפרת חוק, דהיינו אי כיבודו של איסור, לא יכול להוות עילה מספקת לביטול האיסור שלא כובד. במילים אחרות, מציאות ריאלית אינה מספקת ליצור מציאות חוקית. והדבר נכון גם ביחס לסוגים החדשים של הורות חד מינית.

כל אחד מבין גם שהאתגרים שמציבה ההולדה בסיוע רפואי מצד אחד וההולדה בסיוע שירותי פונדקאות מצד שני, הרבה יותר גדולים מהאתגרים של הורות חד מינית, והם הרה משמעות הרבה מעבר לחוק המשפחה (code de la famille). לכן חשוב כי ימשיכו לטפל בנושאים אלה במסגרת הבלעדית של החוקים הנוגעים

לביו-אתיקה וכי מסגרת זו לא תהיה בת ערובה לדרישות אשר מטרתן להעלים את הבדלי המין (זכר ונקבה) בחברה שלנו.

■ החוק והאינטרס הציבורי במבחן הנתונים המספריים

מה שטוענים:

“הצעת החוק נוגעת לעשרות אלפי מבוגרים וילדים. הצרפתים תומכים בנישואין חד מיניים. מדינות אחרות כבר אישרו זאת. למה לנו להישאר מאחור?”

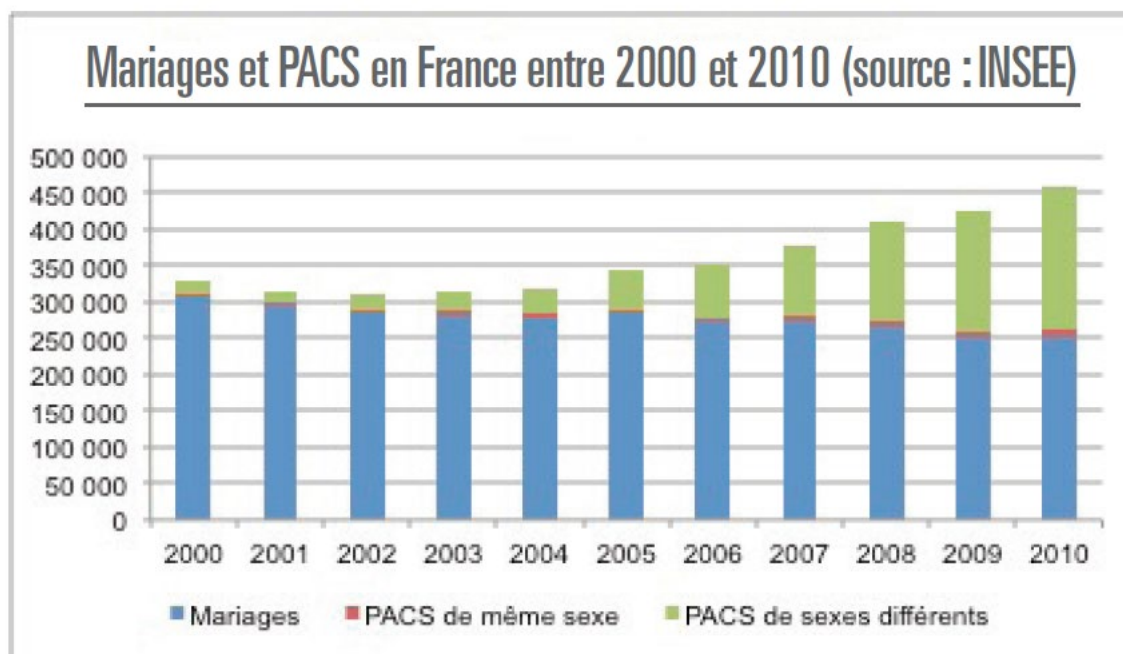
מה ששוכחים לעיתים קרובות לומר:

המספרים שהוזכרו בשנת 1999 בכל הקשור ל-PACS (ברית הזוגיות) היו מוגזמים כמו גם המספרים של נישואים חד מיניים בשנת 2012.

בשנת 1999 היה דחוף לחוקק את חוק ברית הזוגיות כי הודיעו שכחמישה מיליון בני אדם רוצים לחתום על הסכם זוגיות. מתוך ניתוח הנתונים של ה-INSEE אנו למדים כי בין 2000 ל-2010 נחתמו 904,746 הסכמי זוגיות וביניהם רק 7% של זוגות חד מיניים (דהיינו 63,609 הסכמי זוגיות במשך 11 שנה). אותה הגזמה קיימת גם היום: הצעת חוק³ קובעת כי מספרם של ההומוסקסואלים והלסביות עומד היום בצרפת על 3.5 מיליון בני אדם. מקורם של המספרים הוא בארגון הורים והורים לעתיד בקהילה הגאה (APGL) אשר מפרסם כי מתוכם מעוניינים 45% מהלסביות ו-36% מההומוסקסואלים להוליד ילדים. אם מצליבים את שלושת המספרים הללו, מדובר על כ-700,000 נישואין חד מיניים.

³ הצעת חוק מס' 845 שהוגשה על הסנאטורית אסתר בנבסה, EELV, ב-27 באוגוסט 2012.

נישואין והסכמי זוגיות בצרפת בין 2000 ל- 2010 (מקור: INSEE)

(כחול) נישואין

(אדום) הסכמי זוגיות בין בני זוג מאותו מין

(ירוק) הסכמי זוגיות בין בני זוג ממין שונה

כדאי להוסיף שבספרד, בה חיים 46 מיליון תושבים, מתקיימים בערך 3,100 נישואין חד מיניים בשנה, לאחר שבשנה הראשונה בה נחקק החוק, 2006, היו 4,300 נישואין.

מספר הילדים בזוגות החד מיניים מנופח אף הוא.

לדברי ה- APGL קיים צורך דחוף לחוקק את החוק מאחר ש-300,000 ילדים גדלים בצרפת בבתים של זוגות חד מיניים. לצד המספרים שמציגים הארגונים המיליטנטיים חשוב לקרוא את המחקרים של המכון הלאומי ללימודים דמוגרפיים (INED), ארגון ממשלתי שאמינותו ידועה בכל הנושאים הדמוגרפיים: **INED מעריך כי מספר הילדים בזוגות חד מיניים הוא בין 24,000 ל-40,000.** על כל פנים מספר אחד קל מאוד לבדיקה, והוא **מספרם של החברים ב- APGL : מדובר ב- 1,800 בצרפת כולה.**

אישור נישואין חד מיניים איננו סימן לקידמה של האומה. לעיתים קרובות אנו שומעים כי צרפת מפגרת אחרי מדינות אחרות אשר התירו נישואין חד מיניים או אימוץ במסגרת זוגיות חופשית.

מושג זה של פיגור ראוי לבחינה. האם על מנת לעמוד בראש האומות יהיה זה מספיק לאשר את רוב הדברים האסורים במדינות אחרות?

כסימן לקידמה של אומה, אני מעדיף להתייחס, מעבר לנתונים המסורתיים בנושאי חברה, כלכלה, חינוך או מחקר, לרווחתה של האוכלוסייה ולאמון שלה בעתיד. כשדואגים לצדק חברתי, האם אין עוד מדדים בינלאומיים רבים אחרים שאותם ניתן לבדוק, ונגלה כנראה כי בחלק מהם אנו מפגרים ובאחרים אנו נמצאים במקום גבוה ביותר ברשימת המדינות?

אפשר בהחלט להתבשם מדירוג גבוה בנושא נישואין חד מיניים, אך חשוב כי נוכיח שדאגה לכך שנעמוד בראש המרוץ אכן פועל לטובת הכלל. כמובן, ניתן לבקש לבחון את מצב זכויות המיעוטים, אבל האם לא יהיה זה עדיף גם כאן להתמקד בשילוב מיעוטים ברפובליקה, ובפרט לפעול למען הפחתה משמעותית במספר התקיפות הגזעניות, האנטישמיות וההומופוביות?

הסקרים המבקשים למדוד את קבילות הצעת החוק, חייבים להתייחס לכלל התביעות של המציעים ותוצאותיהן.

בעשור האחרון ביקשו מספר מכוני סקרים בעקביות לקבל מדגמים הבודקים כמה בקרב האוכלוסייה (מעל לגיל 18) תומכים או מתנגדים לנישואין חד מיניים ולאיימוץ ילדים על ידי בני זוג חד מיניים. שתי שאלות אלה מוצגות מן הזווית של הוספת הזכויות להומו-לסבים וברקע שלהם המאבק לשוויון ונגד ההפליה.

סקרים אלה מראים אכן באופן חד משמעי כי מספר הצרפתים הדוגלים בנישואין חד מיניים עולה בהתמדה מזה 10 שנים, ומקיף היום חלק גדול של האוכלוסייה: 65% בסקר האחרון של IFOP שנערך באוגוסט. התוצאות בכל הקשור לאיימוץ ילדים על ידי זוגות חד מיניים מובהקים פחות, שכן לפי אותו סקר רק 53% מהצרפתים תומכים בכך, ובמיוחד מספר התומכים ירד ב-5% תוך שנה.

מועיל ביותר היה לקיים דיון על חזון המדיניות הדוגלת בכך שיש להפוך עובדות לחוק, ולתקן אפוא את החוק משעה שעולה שהרוב תומך בכך, או במילים אחרות, משעה שהתנהגות מסוימת הפכה להיות מקובלת בחברה. עם זאת, דיון זה ירחיק אותנו מהמטרה בכל הקשור לנישואין חד מיניים ולהורות הומו-לסבית.

כל אחד יכול לראות כי בתחומים רבים דעת הקהל הפכפכה. תוצאות סקרים העומדות על יותר מ-50% לא יכולות אפוא להספיק על מנת לחוקק חוקים או להחליט כי אין מקום לקיים דיון.

ואף על פי כן, גם אם מסכימים להתייחס לסקרים כאל מצפן חברתי, האם לא יהיה זה נכון לערוך סקר אצל הצרפתים על כל התביעות של פעילי ה-LGBT בטענה לשוויון ולמאבק כנגד כל ההפלות? האם לא יהיה זה נכון להציג בפניהם שאלות הממוקדות מנקודת מבטם של הילדים המאומצים או שאלות הנוגעות להשלכות המעשיות של מחיקת ההבדלים המיניים בחיי היום יום שלהם? ואכן, שתי השאלות כפי שהן נשאלות בעקביות בעשור האחרון אינן מאפשרות להבין לאשורו את מצב הדעות ביחס למכלול ההשלכות הקשורות לנישואין חד מיניים או להורות חד מינית. כאשר מחקר דן בהשלכות אלה מזווית אחרת ומבקש מהנשאלים להצביע על בחירה בלעדית ולמנות את סדרי העדיפויות, התשובות שונות באופן משמעותי.

להוכחה: הסקר שנערך על ידי IFOP ב-27 ו-28 לספטמבר 2012, ושפורסם ב-10 לאוקטובר, קובע שכאשר שואלים את האנשים איזה מבין שני עקרונות יש לקדם, חושבים 63% מהצרפתים (48% אנשי שמאל ו-70% אנשי ימין) כי לילד המאומץ צריכים להיות אב ואם, בעוד ש-34% מהצרפתים (49% אנשי ימין ו-17% אנשי שמאל) חושבים כי יש לאשר לזוגות חד מיניים לאמץ ילדים.

חלק שני: מאחורי הטיעונים, עימות בין שתי השקפות עולם

■ רצונם של פעילי LGBT להתכחש להבדל המיני

“תיאוריית המגדר”

תחילה היו אלה הפמיניסטיות אשר השתמשו ב“תיאוריית המגדר” במאבקם לשוויון בין המינים. כיום מאמצים אותה ההומוסקסואלים במאבקם להכחשת ההבדל המיני. בשנות השישים גינו הפמיניסטיות האנגלוסקסיות את הפערים חברתיים בין נשים לגברים אשר נבעו לדבריהן מההבדל בין המינים. רעיונות אלה הולידו את המונח “מגדר” שאותו ניתן להגדיר כתפקיד החברתי שמיוחס לכל מין (זכר ונקבה). המגדר קשור לנורמות, לסטנדרטים חברתיים של מה שנתפס כזכרי או נקבי. במילים אחרות – הוא מגדיר את ההבדל ואת ההיררכיה של הקשרים החברתיים בין הגברים והנשים בהתאם למין שלהם.

המגדר הוא זה אשר באופן עקבי גורם לכך שהאישה נתונה למרותו של הגבר.

אם המין מתייחס להבדלים הביולוגיים בין הגבר לאישה, המגדר מתייחס להבדלים החברתיים הנובעים בדיוק מהבדל זה בין המינים. המגדר הוא בעצם ה“מין החברתי”. התיאוריות אשר מקטלגות את בני האדם בתפקידים או בתיאורים כגון “הגבר לעבודה והאישה בבית” מוקעות כנשאות של דיכוי.

“אישה לא נולדת אישה, אלא נעשית אישה.”

תיאורטיקנים של המגדר חושבים, בעקבות סימון דה בובאור, כי “אישה לא נולדת אישה, אלא נעשית אישה” בגלל “מאפייני המגדר” אשר בחלקם הגדול הם פיתוח תרבותי שאותו הם מגנים. לדבריהם נולדים “ניטראליים” והחברה כופה על האדם להיות גבר כי יש לו אברי מין גבריים ועל אישה להיות אישה כי לה אברי מין נשיים, על כל אי השוויון הנובע מכך.

תיאורטיקנים אלה אינם מגדירים את האדם על פי מינו (גבר או אישה) אלא על פי מיניותו (הומוסקסואל, הטרוסקסואל...). הם מוחקים את הממד הביולוגי והאנטומי המבדיל בין שני המינים ורואים רק מגדרים שונים אשר נקבעים על ידי התרבות ועל ידי ההיסטוריה.

לאור העובדה כי המגדר נתפס כיציר החברה והתרבות, דהיינו מלאכותי, מבקרים הארגונים הפמיניסטיים את היחסים החברתיים ודורשים תרבות אשר מסוגלת להגן על הנשים. הגנה אשר בין היתר עוברת דרך הוויתור על ההטרוסקסואליות.

“תיאוריה קווירית” (Queer Theory): סוף לחלוקה הטבעית בין המינים

התיאורטיקנים הרדיקלים ביותר הולכים אף רחוק יותר: הם מבטאים את הרצון למחוק כל הבדל בין גברים לנשים ולהגיע לשוויון מוחלט ביניהם.

בשם השוויון הזה, ובהניחם שלא ייתכנו הבדלים ללא אי שוויון (אף שאין שום אנטינומיה בין השוני והשוויון; ההפך של השוויון איננו השוני והשוויון איננו עומד בסתירה לשוני המיני). הם מבקשים למחוק את השוני המיני בין גברים ונשים (להתייחס לשוני כאל בעיה הוא פרדוקס בחברה שבה קבלת השונה נתפס כערך על!).

מאחר והשוני המיני הוא זה אשר גורם לתופעת ההכנעה של האישה לגבר, השוויון עובר בהכרח דרך ביטול ההבחנה בין המינים. נראה כי המטרה הסופית של המהפכה הפמיניסטית היא לא רק לשים קץ לזכויות היתר של הגברים אלא לגמור אחת ולתמיד עם ההבדל בין המינים בכלל. **אם המגדר הוא מבנה חברתי גרידא אזי כל ייצוג חברתי של המגדר הופך לנרכש ומלאכותי. אט אט, המין כקטגוריה טבעית מוטל בספק, והמין (זכר נקבה) כנתון טבעי הופך ליחסי.**

שלילת הזהות המינית

התיאוריה הקווירית (מאנגלית Queer: מוזר, יוצא דופן, ההפך של ישד) מביאה את התיאוריה המגדרית לקיצוניות חדשה ומאשימה אותה כי היא בנויה על הנחה הטרוסקסיסטית: לראות כעובדה מוגמרת שההטרוסקסואליות היא הסטנדרט ולכן היא נטייה מינית העולה על הנטיות האחרות. מכאן, שאם ההטרוסקסואליות כבר אינה “מובנת מאליה”, כל סוגי המיניות אפשריים.

התיאוריה הקווירית דורשת יצירת אנתרופולוגיה חדשה אשר איננה כפופה “להטרוסקסואליות הכפויה” או “להטרוסקסואליות כנתון”, במטרה לחזור למצב ראשוני בו, כביכול, לא היה הבדל מיני או מגדרי. היא רוצה כי תיפסק אחת ולתמיד התפיסה ה“מגדרית” של האדם, ושיפסיק כל שימוש “מגדרי” של מילים, כך שהביטוי “גבר” או “זכר” יוכל לתאר גוף נשי מאחר שהגוף עצמו איננו עוד מציאות נתונה. **מאחר שהזהות המינית היא רק יצירת החברה, היא איננה מכריעה בעיצוב עולמו הנפשי של האדם. אי לכך אין להתחשב בה.**

מהפרויקט הפוליטי להחלפת הזהות המינית בנטייה המינית...

במקום זהות מינית אשר איננה קיימת עוד, מציעה התיאוריה הקווירית “נטייה מינית” שאותה יבחר כל אדם בהתאם למגדר שהוא מכיר כמהותו הפנימית.

בהבחינה בין המיני (המין כנתון עובדתי) לבין המיניות (המין כהתנהגות) התיאוריה הקווירית טוענת שאפשר להיות גבר בגוף אך אישה בנפש, ולהפך. וכן שללא כל קשר עם הביולוגיה והמין הנתון, אפשר להימשך לחיי מין הומוסקסואליים, הטרוסקסואליים, בי-סקסואליים או א-סקסואליים.

התיאוריה הקווירית מזמינה אפוא את האדם לצאת מכבלי "הגבר" או "האישה" שאותם לא בחר, ולבטא את עצמו בדרך שבה הוא רואה את עצמו. למשל, גבר מבחינה ביולוגית ו"מוגדר" כאישה יכול לחוות תשוקה הטרוסקסואלית ועל כן לחיות עם גבר אחר.

בפרספקטיבה זאת, הנטייה המינית שאותה בחר האדם איננה סופית והיא יכולה להשתנות במהלך חייו. אם ניתן לבנות את המגדר ניתן גם לפרק אותו. **הנקבי או הזכרי הופכים לתפקידים גרידא שאותם ניתן לאמץ או להחליף כאוות נפשנו.** נשים, גברים, הטרוסקסואלים, הומוסקסואלים, בי-סקסואלים או טרנססקסואלים... במעגל עליז זה של המינים, הזהויות המיניות מוחלפות על ידי אינדיבידואלים אשר אינם מפסיקים ליצור את עצמם פעם אחר פעם ביחסם עם האחרים.

בשם הסובלנות דורשים חסידי התיאוריה הקווירית את ההכרה החברתית של כל סוגי הנטיות המיניות: הומו, בי, טרנס... אבל הסובלנות משחקת כאן תפקיד של סוס טרויאני במלחמתם כנגד ההטרוסקסואליות, שאותה הם רואים כנורמה חברתית כפויה שאבד עליה הכלח, מאחר שהיא מושתתת על ההבדלים המיניים (זכר נקבה).

... עד הפרויקט הפוליטי להריסת מוסד הנישואין

מאבק זה מכוון כמובן כנגד מודל המשפחה אשר נתפס כהתניה חברתית וכמכשול להבעת ה"אני העמוק": דהיינו המגדר שלהם (על הרפואה והרשויות האזרחיות להתאים את עצמן לאפשרות לבחור השתייכות מינית).

ואכן, אם לזהות המינית אין יותר חשיבות, אלא רק לנטייה המינית, אם אדם אשר מבחינה גופנית הוא גבר יכול מבחינה נפשית להיות אישה או להפך, אם רצונו של האדם קובע את מינו ולא הטבע, **למה לא לאשר נישואין בין שני אנשים, יהיו אשר יהיו?** ובמיוחד, מדוע למנוע מהם אימוץ ילדים, אחר שהמודלים השונים נחשבים כשווי ערך?

לנוכח מבול הדרישות, יהיה זה לגיטימי לשאול האם מטרתם של הפעילים אינה הרס הנישואין והמשפחה במתכונתם המסורתית. נישואין חד מיניים וזכות האימוץ עבור זוגות מאותו המין הם רק אמצעי על מנת לפוצץ את יסודות החברה, לאפשר כל סוגי הזוגיות כשהם משוחררים סוף סוף מן המוסר המיושן, ולבטל אחת ולתמיד את השוני בין המינים.

■ החזון של התנ"ך על השלמת גבר ואישה

ביהדות, בדתות אחרות, באסכולות לא דתיות, בארגון החברה ובהשקפת העולם של רוב האוכלוסייה, היות הגבר והאישה משלימים זה את זה הוא עיקרון מעצב. עבורי, יונק עיקרון זה את שורשיו בתנ"ך. ייתכן כי עבור אחרים היסודות לכך נמצאים במקום אחר. אני אתרכז כאן בחזון התנ"ך, אך בכך אני לא פוסל שום חזון אחר.

הבדל שלא ניתן לביטול

"וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת-הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, בְּצֶלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֹתוֹ: זָכָר וּנְקֵבָה, בָּרָא אֹתָם" (בראשית א, כז). הסיפור התנ"כי מבסס את ההבדל בין המינים במעשה הבריאה. הקוטביות זכר-נקבה עובר כחוט השני בכל מה שקיים, מעפר האדמה ועד האל. היא חלק מהנתון הראשוני אשר מנחה את ייעודם של הגבר והאישה. הדואליות של המינים שייכת למערכת האנתרופולוגית של האנושות.

כך מגיע כל אדם במוקדם או במאוחר למסקנה כי יש לו רק אחד משני המשתנים הבסיסיים של האנושות, ושאת השני הוא לא יוכל להשיג לעולם. לפי זה, הדואליות המינית היא סימן לסופיות שלנו. אינני האנושי השלם. יצור מיני איננו המין האנושי כולו, הוא זקוק ליצור מן המין השני כדי להוליד כדמותו.

שוני שבונה את הטרנסנדנטי

ספר בראשית רואה את האדם כנברא בצלמו של אלוקים רק בחיבור שבין האיש לאישה (בראשית א, כז) ולא בכל אחד מהם לחוד. הדבר מרמז שהגדרת אדם נתפסת רק בשילוב שבין שני המינים. כל אדם, בשל זהותו המינית, חייב לחפש דבר מה מעבר לעצמו. ברגע שאדם מודע לזהותו המינית, הוא חייב להתמודד עם סוג של התעלות (transcendence). עליו לחשוב על יש שהוא מעבר לעצמו ולהכיר באחר שאינו בר השגה ככזה, שהוא קרוב אליו במהות, שהוא משתוקק אליו, אך לעולם אינו מובן לו לגמרי.

ההכרה בשוני המיני משמשת אפוא מודל לכל חוויית התעלות, המבטאת מערכת יחסים אמיצה עם מציאות שאינה ניתנת להשגה כלל. ניתן להבין מכך מדוע התנ"ך משתמש בקשר שבין הגבר לאישה כמטפורה לקשר שבין האדם לאלוקים: לא בגלל שאלוקים הוא זכר כביכול והאדם נקבה, אלא בגלל שהדואליות המינית של האדם היא הדבר אשר מדגים בצורה הברורה ביותר את האחרות (otherness) שעליה לא ניתן להתגבר בתוך מערכת יחסים קרובה ביותר.

מהבדידות לקשר

מדהים לגלות כי בתנ"ך השוני המיני (זכר ונקבה) מוכרז מיד לאחר ההצהרה כי האדם נברא בצלם אלוקים. משמעות הדבר היא כי השוני המיני חקוק בתמונה זו, והוא ברוך על ידי האל. אי לכך יש להבין את השוני המיני כנתון טבעי הטעון כוונות רוחניות. ההוכחה לכך היא כי בכל הבריאה אין תיאור מיני בכל הקשור לחיות. מה שמאפיין אותן הוא לא השוני המיני אלא ההבדל בין המינים: דגי הים, ציפור השמים, חיות האדמה... כל בעלי החיים נבראים "למיניהם".

בסיפור הבריאה המין (זכר ונקבה) מופיע רק אצל האדם כי רק באמצעות קשר האהבה אשר כולל גם את האקט המיני שבאמצעותו הופכים הגבר והאישה "לְבֶשֶׁר אֶחָד", יכולים שניהם לממש את ייעודם: להיות "בְּצֶלֶם אֱלֹהִים".

המין (זכר או נקבה) אינו תכונה מקרית. כוח הרבייה הוא ההתגלמות הגופנית של מיניות שמשפיעה על כל ההווה של האדם: גוף, נפש ורוח. מאחר שהאישה והגבר תופסים את עצמם כשונים בכל ישותם המינית, אף שבד בבד כל אחד מהם הוא אדם, תיתכן השלמה ושיתוף.

"זכר" ו"נקבה", "גבר" ו"אישה" הם מונחים של יחס. הזכרי הוא זכרי רק במידה שהוא פונה לעבר הנקבי; ודרך האישה לעבר הילד – לעבר אבהות, אם גשמית ואם רוחנית. הנקבי היא נקבי רק במידה שהיא פונה לעבר הזכרי; ודרך הגבר לעבר הילד – לעבר אימהות, אם גשמית ואם רוחנית.

סיפור הבריאה השני מעמיק אף יותר את הלקח הזה כשהוא מציג את מעשה הבריאה של האישה בצורת ניתוח כירורגי שבאמצעותו אלוקים מחלץ מן האינטימי ביותר של האדם, את זאת שתהפוך לאשתו (בראשית ב, כ"ב). מאותו רגע לא האישה ולא הגבר יהיו כל האדם ואף אחד משניהם לא יידע הכל על האדם.

כאן באה לידי ביטוי סופיות כפולה:

- אני לא הכל, אני אפילו לא כל האדם.
 - אני לא יודע הכל על האדם. המין השני נותר תמיד עלום עבורי.
- הדבר מוביל לשלילת הסיפוק העצמי של האדם.** מגבלה זו היא לא קיפוח, אלא מתנה אשר מאפשרת את גילוי האהבה שנוצרת מהפליאה בפני השוני.
- התשוקה מאפשרת לאדם לגלות את השוני המיני בתוככי אותו הטבע:** "וַיֹּאמֶר הָאֱדָם, זֹאת הַפֶּעַם עָצָם מְעַצְמִי, וּבֶשֶׁר מִבְּשָׂרִי!" (בראשית ב, כ"ג). והפתיחות כלפי השני מאפשרת לו לגלות את עצמו מתוך השונה המשלים אותו: "לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה, כִּי מֵאִישׁ לָקְחָהּ-זֹאת" (בראשית ב, כג).
- "עַל-כֵּן, יִעֲזָב-אִישׁ, אֶת-אָבִיו, וְאֶת-אִמּוֹ; וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבֶשֶׁר אֶחָד" (בראשית ב, כד). בעברית "בשר אחד" מתקשר ל"אחד" – שם האל בקריאת שמע: "שָׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד" (דברים ו, ד).
- באיחוד הגשמי והרוחני אשר מתאפשר הודות לשוני ולנטייה המינית המשלימה שלהם, **הגבר והאישה מייצגים עלי אדמות את דמותו של ה' אחד.**

במקביל לכך, פרק ג' בספר בראשית מציג את החטא כסירוב לקבל הגבלות, ומכאן סירוב לקבל את השונה:

"כִּי יִדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכָלְכֶם מִמֶּנּוּ וּנְפַקְחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם כְּאֱלֹהִים יִדְעִי טוֹב וְרָע" (בראשית ג, ה).

"עץ הדעת טוב ורע" – "עץ הדעת הטובה והדעת הרעה", מסמל בדיוק את שני הדרכים בהם ניתן להתייחס להגבלות:

- "הדעת הטובה" מכבדת את האחרות, מקבלת את העובדה שהיא לא יודעת את הכל ומסכימה לא להיות הכל; צורה זו של הכרה פותחת את הדרך לאהבה ומשם ל"עץ החיים" ששתל אלוקים בתוך הגן (בראשית ב, ט);
- "הדעת הרעה" אינה מוכנה לקבל את הגבול ואת השונה; על פיה האדם אוכל את השני בתקווה לבנות בתוך עצמו את הכל ולרכוש את כל הידע. הסירוב ליחס עם השונה מוביל לחמדה, לאלימות ובסופו של דבר למוות.

האם זה לא מה שמציעה לנו תורת המגדר: סירוב לקבל את האחרות, השוני, והדרישה לאמץ את כל ההתנהגויות המיניות ללא קשר למין (זכר נקבה), המתנה הראשונית של הטבע? במילים אחרות – ההתיימרות "לדעת" את הגבר ואת האישה, להפוך לאדם השלם, להשתחרר מכל ההשפעות הטבעיות וכך "להיות כמו אלוהים"?

סיכום

אחרי ניתוח הטיעונים ואחרי הבהרת ההשקפות שמתחת לפני השטח, יש לחפש מוצא לדיון שמתפתח. כמו אחרים רואינתי על ידי גב' קריסטיאן טאובירה (Christiane Taubira), שרת המשפטים, ועל ידי גברת דומיניק ברטינוטי (Dominique Bertinotti), השרה האחראית על ענייני המשפחה. כמו אחרים, הקשיבו לי בכבוד, אך רק הצעת החוק והעמדות שתנקוט הממשלה יאפשרו לקבוע האם ההתייעצות הייתה אמיתית או רק העמדת פנים, האם היא הצעידה את החשיבה או שהיה זה רק מהלך פרוצדורלי לשירות הצדקנות.

בשעת הסיכום מתברר כי הטיעונים בדבר שוויון, אהבה, הגנה על בן הזוג והזכות לילד, אינם עומדים במבחן הביקורת ואינם מצדיקים לכשעצמם חקיקה.

ברור שפעילי LGBT ישתמשו בזכויות שיוענקו להם בעניין הורות חד מינית ואימוץ, יהיה היקפם אשר יהיה, כסוס טרויאני במאבק שלהם, שמטרתו בסופו של דבר להכחיש את ההבדלים המיניים (זכר נקבה) ולהחליף אותם בנטיות מיניות המאפשרות בו זמנית לצאת מה"נוקשות הטבעית" ולפוצץ טוב יותר את היסודות ההטרסקסואלים של החברה שלנו.

אין אומץ ולא תהילה בחקיקת חוק העושה שימוש בסיסמאות יותר מאשר בטיעונים, בהתיישרות עם עמדות צדקניות מפחד לנידוי וגם לא בהתקפות נגד באמצעות שאלה בסגנון: "אף אם אין סיבה לחוקק את החוק, למי זה מפריע?"

מה שמפריע לי זה הסירוב לשאול שאלות, הסירוב לצאת ממה שנראה לך כמובן מאליו. הבעיה שמתעוררת בעקבות החוק המוצע הוא הנזק שהוא יגרום לחברה כולה לטובת מיעוט מזערי לאחר שיטושטשו באופן בלתי הפיך שלושת היסודות הבאים:

- שושלת היוחסין, על ידי החלפת ההורות (אבהות ואימהות) בתפקוד ההורי,
- מעמד הילד, בהפיכתו מאדם, סובייקט, לאובייקט שכל אחד זכאי לו,
- הזהויות או המין כנתון טבעי, אשר יהיו חייבים להיעלם כדי לפנות את מקומם לנטיות המיניות כפי שהן באות לידי ביטוי אצל כל אחד, זאת בשם המאבק כנגד חוסר שוויון, המעוות בשאיפה לביטול השוני.

יש להציג בבירור את הסיכונים הללו בדיון על הנישואין החד מיניים וההורות החד מינית. הם נוגעים במהות הבסיסית של החברה בה כל אחד מאתנו רוצה לחיות.

אני מאלה החושבים שהאדם אינו בונה את עצמו ללא מסגרת מעצבת, ללא סדר, ללא תקנות, ללא כללים. שהמחויבות לחירות אינה מחייבת את ביטול המגבלות. שהמחויבות לשוויון אינה מחייבת את ביטול

ההבדלים. שהטכנולוגיה והדמיון דורשים שלא לשכוח שהקיום הוא מתת חסד, שתמיד החיים קודמים לנו
ושלחיים חוקים משלהם.
אני רוצה בחברה שבה המודרניות תופסת את כל מקומה, בלי שבשם כך יישללו העקרונות האלמנטריים של
אקולוגיה אנושית ומשפחתית.
אני רוצה בחברה שבה מגוון צורות הקיום, החיים והתשוקות יתקבלו כהזדמנות, בלי שבשל כך הגיוון הזה
ידולל בהתכנסות אל המכנה המשותף הנמוך ביותר המטשטש כל שוני.
אני רוצה בחברה, שבה על אף כוח הדמיון וחוש הביקורת, המילים הפשוטות ביותר - אבא, אימא, בן זוג,
הורה – שומרות על משמעותן, הסמלית והגשמית.
אני רוצה בחברה שבה ילדים מקובלים ומוצאים את מקומם, כל מקומם, בלי להפוך לאובייקטים של רכוש או
של מאבקי שליטה.
אני רוצה בחברה שבה הדבר המופלא המתחולל במפגש בין גבר לאישה ממשיך להיות ממוסד תחת שם
ייחודי.